

ták. Utóda Imrédy Béla lett, aki remek pénzügyi szakember hírében állt, és akiről akkoriban úgy tartották, hogy a nyugati orientáció híve. Kezdetben tényleg nagy eréllyel próbálta megfékezni a szélsőségeket. Ám a szélsőjobboldal lendülete nem tört meg, előretörése folytatódott, s nem ártott neki az sem, hogy Szálasi éppen börtönben senyvedt. Újjászervezték a Hungarista Pártot,⁶⁷ és ezzel új életet leheltek belé, s közben Imrédy álláspontja is változott (lásd a 4. fejezetet). A politikai légkör a zsidók szempontjából nyomasztóbbá vált Darányi győri beszéde óta, ahol a zsidókérdésről és annak megoldásáról beszélt. Ettől kezdve a zsidókérdés nem volt többé vitatéma (amelyet a szélsőjobboldal erőltetett)⁶⁸, hanem kormányzati feladattá vált, amelyet intézményesen kell megoldani.⁶⁹

Jegyzetek

1. Kormánypárt volt a nem hivatalos neve annak a kormánykoalíciónak, amely a Horthy-korszak magyar politikai életét meghatározta. Bethlen a Kisgazdapárt és a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja egyesítésével 1920 júliusában hozta létre. A meg rögzített legitimitást 1922 februárjában Károly sikertelen királypuccsa nyomán rekesztették ki belőle. Ekkor át is szervezték. Társadalmi háttérét és fejlődését az 1. fejezetben tárgyaltuk.

2. Az új magyar országgyűlés vagy parlament alsóházát hivatalosan „a magyar országgyűlés képviselőházának” nevezték. A felsőházat Bethlen 1926. november 15-én, a XXII. tc. erejével hozta újra létre. Tagjai négyfélék voltak: örökösök, hivatalból bekerültek, választottak és kinevezettek. A majdnem 250 tagú felsőház az 1937. évi XXVII. tc. jóvoltából gyakorlatilag – a pénzügyek kivételével – egyenlővé vált a képviselőházzal. A harmincas-negyvenes években a felsőház a hagyományos tisztesség bástyájának szerepét töltötte be a szélsőjobboldali offenzívák közepette. A zsidók jogainak legerélyesebb és leghathatósabb védelmezői közül többen éppen felsőházi tagok voltak.

3. Egy 1921 decemberében megkötött egyezmény értelmében a szocialisták kiadhatták orgánumukat, a *Népszavát*, és szervezkedhettek az ipari munkásság körében, de fel kellett hagyniuk a politikai sztrájktevékenységgel és a „nemzetellenes propagandával”, továbbá nem végezhettek szervezőmunkát a parasztok, a földmunkások és a közalkalmazottak között sem. Azt is vállalták, hogy támogatni fogják a rezsim határrevíziós törekvéseit. A kormánypárt könnyű, fölényes győzelmet aratott a Horthy-korszak valamennyi parlamenti választásán. Bethlen miniszterelnöksége idején a Nemzeti Egység Pártja fölényesen megnyerte az 1922-es, 1926-os és 1931-es választásokat, a 245 képviselőházi mandátumból 143-at, 170-et, illetve 158-at megszerezve. A részletes választási eredményeket lásd Rothschild Joseph: *East Central Europe Between the Two World Wars*. University of Washington Press, Seattle, 1974. 161. o.

4. Az 1920. december 14–16-i, olasz felügyelettel végrehajtott népszavazás eredményeként.

5. Az 1920. december 7-i XXXVI. tc. értelmében csupán valamivel több mint egymillió katasztrális holdnyi, többnyire silány földet osztottak ki mintegy 7000 parasztnak. Miközben az eredeti tulajdonosok teljes kártalanításban részesültek, az új tulajdonosoknak szigorú megváltást kellett fizetniük, ami legtöbbjükét rövid idő alatt csődbe vitte. Rothschild, *i. m.*, 159. o.